

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

etenduskunstide osakond

tantsukunsti eriala

Anna-Kristiina Siitan

Motivatsioon kui võimalik tee distsipliinini

TANTSUÕPETAJA KUTSE LÕPUTÖÖ

Juhendaja: Anu Sööt, MA

Viljandi 2014

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Eellugu	4
Meenutusi päevikust	6
Mägene teekond.....	7
Kavalad plaanid	8
Õnn infosulus	9
Viimane krahh.....	10
Laabumine.....	12
Ühe tunni analüüs	14
Motivatsioon kui võimalik tee distsipliinini	18
Kehtestamise kunst	19
Eneseanalüüs.....	22
Kokkuvõte.....	24
Kasutatud kirjandus	25
Summary	26

Sissejuhatus

Käesolevas töös kirjeldan ja analüüsin oma tantsuõpetaja kutse lõputöö raames läbiviidud praktikat Viljandi Huvikooli S-Stuudios, kus andsin tunde 2014. aasta jaanuarist mai lõpuni. Minu eesmärgiks noortega kujunes motivatsiooni ja tunni atmosfääri parendamine, seega keskendun enda kui õpetaja arengule ning õpilaste käitumisele protsessi jooksul.

Esimeses peatükis „Meenutusi päevikust“ kasutan protsessi käigus tehtud märkmeid ning kirjeldan tööprotsessi kogu praktika jooksul. Toon välja nii probleemsituatsioone kui ka parimaid praktikaid ning analüüsin neid jooksvalt. Peatüki erinevates alapunktides joonistub välja protsessi üldine kulg, eesmärgi kujunemine ning suhted minu ja õpilaste vahel.

Teises peatükis võtan lähema vaatluse alla filmitud tunni protsessi lõppfaasist ning analüüsin seda natuke rohkem süvitsi harjutuste kaupa. Jälgin õpilaste käitumist ning hindan hooaja jooksul saavutatut ning samuti analüüsin ennast kui õpetajat erinevates olukordades ja üritan anda võimalikult objektiivset hinnangut enda kohalolule kõrvaltvaataja pilgu läbi.

Kolmandas peatükis „Motivatsioon kui võimalik tee distsipliinini“ toetun paljuski Heiki Kripsi kirjutatud teosele „Suhtlemine probleemsete õpilastega“ ning seon sealt leitud mõtteid enda nägemusega heast õpetajast. Defineerin enda nägemuse distsipliinist tantsutunnis ning toon välja teoreetilise tausta ja praktilised näpunäited selle saavutamiseks. Keskendun kirjutatus antud teemale ehk õpilaste motiveerimisele ja enda kui õpetaja kehtestamisele ning rõhutan selle õigele sooritamisele ehk agressiivsuse vältimisele.

Viimaseks peatükiks on minu eneseanalüüs, kus toon välja saavutatu, selleni jõudmise ning ka selle, mille kallal peab veel vaeva nägema. Oma eesmärgis näen võtmerolli õpetaja eneseanalüüsi võimes ning tema käitumismustrite valikus, seega on kogu töö raskuspunkt pigem sellel arengul ning vähem käegakatsutavatel tulemustel.

Eellugu

Oma tantsuõpetaja kutse diplomitöö raames käisin andmas tunde Viljandi Huvikoolis S-Studio nooremale rühmale. Sattusin sinna täiesti juhuse tahtel Sirli Mändma kaudu, kes oli kuulnud, et valmistun tegema oma õpetaja diplomit ja kes parasjagu otsis treenerit uueks hooajaks.

Enne, kui olin üldse lastega kohtunud, vormisin oma mõtetes umbkaudse eesmärgi ja suuna, mida tahaksin nendega teha. Teadsin, et tegu on *hiphop* rühmaga ja kuna antud stiil on üldjuhul väga hakitud ning poosist-poosi liikumine, siis tahtsin noortega arendada nende sujuvust. Samuti tahtsin sinna siduda ka loovust ja improvisatsiooni, kuna tundsin, et minu enda kokkupuutes tänavatantsuga jäi seda väheks ja oleks toona andnud mulle rohkem julgust ja enesekindlust. Noortega rohkem tuttavaks saades ja rühmaga tööd tehes protsessi käigus see eesmärk aga muutus – minu kui õpetaja eesmärk muutus rohkem sisulisemaks ja mõttelisemaks ning laste jaoks oli rõhk rohkem tehnikal ja sooritusel. Hakkasin tööd tegema õpilaste motivatsiooniga, otsisin raskuspunkte nende enda isiklikes ja grupisisestes eesmärkides ning lootsin nendega tegelemise käigus parandada distsipliini tunnis.

Noorte vanuseks on 12-15aastat, rühmas on 12 tüdrukut ja 2 poissi. Tegemist on küllaltki keerulise rühmaga, kuna antud vanusegrupis leidub neid, kes on veel pigem lapsed, kuid ka neid, kes juba puberteedi tipus. Sellest sõltuvalt ei ole ka grupp täielikult ühtne, vaid justkui mööda seda sama arengujoont kaheks jaotatud ja sõpruskondadeks kujunenud. Välja on kujunenud selge grupisisene hierarhia: liider, väljaheidetu ja kõik, mis nende vahele jääb. Varem on noored tegelenud põhiliselt *hiphopi* ja showtantsu stiilidega, kuid nagu taolistes tantsurühmades tavaline, siis leidub neid, kes on rühmas olnud kauem ja neid, kes on liitunud tükkmaad hiljem. Seega pole ka rühmasisene tase ühtlane, vaid üpriski ebavõrdne. Mainitud raskustele ja lõhedele vaatamata on rühm energiline ja rõõmsameelne. Kuna „liider“ on väga tubli ning enda vanuse kohta oma mõtlemises teistest täiskasvanulikum, siis avaldab ta head mõju ka kogu sisekliimale. Vaatamata selgele hierarhiale ei esine noorte vahel vaenulikkust ega kiusamist välja arvatud mõnel üksikul juhul, kus tüdrukud on olnud oma rühma ainukeste poistega rahulolematud.

Minuga kohtusid noored kord nädalas esmaspäeviti ning iga tund kestis 90 minutit. Eranditeks olid mõned lisakohtumised, kus aitasin rühmal esinemisteks ette valmistuda või asendasin kellegi teise tundi.

Meenutusi päevikust

Protsessi vältel pidasin regulaarselt päevikut ning kirjutasin üles igas tunnis tehtud harjutused, õpilaste ja enda emotsioonid, probleemsituatsioonid ja kõik muu, mis tundus olevat vajalik ära märkida. Nüüd, mitmeid kuid hiljem, on esimesi sissekandeid väga südantsoojendav lugeda ning näen rõõmuga, et areng minu soovitud teemal ja suunas on olnud tohutu.

Esimesed kohtumised noortega sujusid üle kivide ja kändude. Saabusin esimesse tundi entusiasmi ja närvikõdiga – olin oma uuele rühmale valmistanud ette põneva ja mängulise tunni, mis kindlasti tekitab neis õhinat ja motivatsiooni saada teada, mida ma neile veel pakkuda saan. Hakkasin aru saama, et nii see päris ei pruugi minna, kui juba soojenduse ajal rühma kõige iseteadlikum ja vähem motiveeritud tüdruk Kristin seisis, käed taskus, ning sooritas liigutusi võimalikult minimaalses ulatuses. Tahtsin nende rühmasisest dünaamikat ja füüsilist võimekust testida loovmängude ja akrobaatiliste elementidega – loomulikult mitte midagi kaelamurdvat, vaid lihtsat õlarulli ja kätele raskuse kandmist. Juba loovmängudega selgus, et tegemist ei ole väga ühtse rühmaga ning iseloomulikult nende vanusele esines palju häbenemist teha midagi uut, olla rühmajuht või mõelda ise liigutusi välja.

Mida rohkem tund edasi läks, seda rohkem allamäge kõik veeres. Kukerpall natuke uut moodi (ehk siis mitte ebatervislikult üle kaela, nagu kehalise kasvatuse tundides ollakse harjutud tegema, vaid üle õla) tundus olevat noortele midagi täiesti võimatut ja hirmsat. Enamus ei julgenud seda korralikult proovidagi, vaid kardeti oma kaela murda ning minu julgustused, et see on palju ohutum kui tavaline kukerpall, ei aidanud väga kaasa. Paar julgemat harjutasid seda elementi ning said isegi peaaegu tehnika selgeks, kuid kuna üldine õhkkond oli ülimalt passiivne, pidin edasi liikuma. Edasi läksime kätele raskuse kandmise juurde ehk ettevalmistusse kätel seisuks. Tekkisid kaks äärmust: tüdrukud, kes jällegi ei julgenud isegi mitte ettevaatlikult katsetada ning poisid, kes sukeldusid pea ees hulljulgetesse poosidesse, pannes ennast ja teisi nende ümber tõsisesse ohtu. Sain aru, et olin alustanud liiga

hoogsalt ning ilmselt tõlgendanud mulle räägitud jutte, et antud rühmale meeldib julgelt uusi asju proovida, liiga innukalt.

Pärast mõningaid tantsutehnilisi elemente ja lihastreeningut panin veel tähele, et kaastöötamine tunnis oli nõrk, tüdrukute puhul oli probleemiks häbi proovida ning tahtmatus harjutusi lõpuni teha, suureks segajaks oli ka omavahel jutustamine ja seega tähelepanematus tunnis toimuva vastu. Ka tunni lõpuks varutud kommikott ei tekitanud just loodetud emotsioone ning lahkusin majast veidi segaduses ning aimdusega, et kõik ei kujunegi nii lihtsaks, kui seda oma vaimusilmas olin näinud.

Mägin teekond

Järgnevate nädalate ja kuude jooksul hakkasin üha rohkem tunnetama, mida noored minult ootavad, milline käitumine mõjub neile innustavalt, mis motiveerib ja mis tekitab austust minu kui õpetaja vastu. Kasutasin oma tundide ettevalmistamisel mitmeid kordi Justine Reeve'i teose „*Dance Improvisations*“ abi, kust leidsin palju harjutusi nii soojendusteks kui loovateks ülesanneteks.

Üks kõige rõõmsamaid ja distsipliini mõttes õnnestunumaid tunde kogu rühmaga oli meie teine kohtumine, kui saabusin tundi peaaegu täielikult ilma hääleta. Sain rääkida ainult väga vaikselt. Tundsin siis ilmselt esimest korda nende poolset siirast heatahtlikkust, kuna kogu trenni vältel kutsuti üksteist korrale ja kuulati tähelepanelikult minu juhendeid. Nägin samuti, et kindla koreograafia õppimine innustab neid ning kaaslaste ees esinimine on tugevalt motiveeriv ja rõõmustav. See avastus oli mulle väga huvitav, sest minu enda kogemustes ja mälestustes on esinimine olnud selles vanuses tavaliselt midagi hirmutavat ja ebameeldivat. Ma olin siiralt üllatunud, kui noored ise palusid ennast jagada väiksemateks rühmadeks ja üksteise ees esineda – see oli jällegi üks märk, et nad on huvitatud pigem kindlast lõpp-produktist kui pidevast loovast ja mängulisest protsessist.

Minu kui õpetaja enda kõige suurem probleem protsessi alguses oli see, et lasin õpilastel liiga palju dikteerida tunni käiku ning püüdsin alati teha seda, mis neile rohkem meeldiks. Mitmetel kordadel kohandasin planeeritud tunde ümber, tulles vastu nende soovidele.

Iseenesest pole selles ju midagi halba, kui näiteks kohandada individuaalülesanne ümber grupitööks, kui õpilased on avaldanud selleks soovi, kuid paljudel juhtudel oli tegemist väidetega, et tollel päeval antud tegevust ei viitsita teha. Sellistel juhtudel pakkusin õpilastele välja alternatiive, mis tekitas neis selle võimu- ja mugavustunde, et nad saavadki ise valida kõike tunnis toimuvat.

Kavalad plaanid

Üks kõige eredam näide, mil ma mõistsin, et asi on läinud liiga kaugele leidis aset 20. jaanuaril. See oli veel meie protsessi algusfaasis ning soovides luua õpilastega sõbralikke suhteid, olin väga leplik ja mõjutatav. Seekord oli näha, et noored olid esmaspäeva õhtuks juba väsinud ja energia oli maas. Kõigi silmad suutis aga särama lüüa mõte teha tunni alguses juturing, mille põhjenduseks oli see, et noored ei olnud mind veel üldse tundma õppinud, nad olevat seda ka varem teiste treeneritega teinud ning nad soovisid jagada minuga muljeid nädalavahetusest. See ettepanek tundus mulle üpriski absurdne ning ma lükkasin selle ümber ja pakkusin alternatiiviks, et me võime seda teha tunni lõpus. Ei jäetud ikkagi jonni ning lõpuks sulatas mind noorte siiras soov minust rohkem teada saada. Kuklas oli mul küll aimdus, et see võib olla nende poolt lihtsalt kaval plaan, kuid suutsin sellele vaatamata üllatuda.

Võtsime ringi ja tegime kergeid liigete soojendamisi istudes ning ma palusin kõigil natuke rääkida ja lisaks öelda ka midagi, mida nad tahaksid tulevikus minu tundides teha. Sain mõtlemisainet ja ideid, mida tundides kasutada ja mida õpetada, et neid motiveerida, kuid ringi lõpuks oli järg Kristini ja tema sõbrannade käes ning täiesti peitmata kujul ilmnes ka nende tagamõte. Tüdrukud itsitasid ja kihistasid ning rääkisid rõhutatult võimalikult aeglaselt ja ennast korrates, et tunniaega raisata ja füüsilist tegevust vältida. Palusin neil seda mitte teha ning suhtusin asjasse naljaga, kuid olin üpriski šokeeritud. Aina rohkem jõudis kohale reaalsus, et rühmas on kamp tüdrukuid, kes käivad küll vabatahtlikult tantsutrennis, kuid tantsimisega tegelikult tegeleda väga ei taha ning pean leiutama nippe, et neid motiveerida. Pean vastama nende kavalatele plaanidele samaga.

Noorte soovil rääkisin ka endast ja ülikoolist ning vastasin nende mitmetele küsimustele. Mul oli hea meel, et saime üksteist natuke paremini tundma, kuid kogu see asi oli võtnud 30 minutit ehk terve kolmandiku meie tunnist ning salamisi kirusin ennast, et olin lasknud sellel juhtuda. See oli mulle väga tõukavaks jõuks, et leida endas edaspidi karmim ja konkreetsem õpetaja, keda need noored tegelikult ka rohkem vajasisid. See otsimine polnud lihtne ning võttis omajagu aega, kuid praegu nähes, kuhu ma rühmaga jõudnud olen tean, et see oli seda väärt.

Minu teekond konkreetsuse ja mõõduka ranguseni kulges üle takistuste, millega noored mind proovile panid. Näiteks oli 27. jaanuar päev, mil minu õpilaste vastumeelsus hundirataste vastu oli saavutanud oma tipu. Hundirataste vältimiseks tundus olevat ainuke võimalus peituda või põgeneda – seda sõna otseses mõttes. Kui esimesed julged olid edukalt sooritanud oma hundirattad, avanes mulle järgmine pilt: mitu tüdrukut olid lähedalasuvast uksest jooksnud tualettruumi peitu, mitu olid kobaras nurgas ning ka üks väga eeskujulik ja armas tüdruk, kes tavaliselt tunnis innukalt kaasa teeb, kükitas klaveri all ning keeldus sealt välja tulemast. Ei aidanud minu keelitamised ega kulmu kortsutamised ning lõpuks, mõistes, et olukord on jõudnud täieliku absurdsuseni, küsisin noortelt, et kas nad soovivad tunni lõpetada ja koju minna? Vastuseks sain kõige valjema ja rõõmsama „Jaa!“, kuid soovitud kodutee asemel selgitasin neile rahulikult, et nii ei saa meie koostöö jätkuda. Kui neil ei ole tahtmist käia tantsutrennis, siis kaob ka minul tahtmine neid anda. See võttis nad tõsiseks ning tunni lõpuni, mida oli jäänud vaid 15 minutit, oldi märksa rahulikumad ega protestitud. Hundirattad jäid aga selleks korraks tegemata.

Õnn infosulus

Kõige toredam tantsutund siiani oli ilma kahtluseta 10. veebruaril. Minu kohalik juhendaja Sirli Mändma oli unustanud mulle edastada info, et tundi ei toimu ja seega ilmusin ma ikkagi kohale. Juhtus aga nii, et lisaks minule ilmusid ka kohale 5 noort, kellel oli see info meelest läinud. Olime Sirliga kahevahel, et kas jätta tund ikkagi ära, nii nagu plaanitud, või teha midagi viie lapsega. Olin meeldivalt üllatunud, et noored ise tahtsid ikkagi midagi teha ja palusid, et me tundi ära ei jätaks. Pidin siis kiiresti ümber orienteeruma, kuna planeeritud

tundi nii vähestega ei saanud teha, siis otsustasin neile preemiaks ja lõbusaks pusimiseks õpetada „trikke“. Trikkidega muidugi tegemist ei olnud, vaid kaks koordinaatsiooniharjutust kätelainetuse näol ja teine, millel kuulus nimi *moonwalk*. Tund oli täis naeru ja õhinat, kõik tegid väga entusiastlikult kaasa ning poisid, kes tavaliselt on vaiksed ja jäävad tüdrukute varju, olid tolles tunnis lausa ülemeelikud. Mõistsin, et kas juhuse või millegi muu tahtel olid sellesse tundi sattunud 5 last, kes meie tavapärasest suuremas grupis on teistest nooremad ja vaiksemad ning jäävad seetõttu väga tagaplaanile. Nad tundsid ennast omakeskis palju mugavamalt ega pidanud muretseda vanemate ja „lahedamate“ arvamuse pärast ja seega julgusid ka minuga avatumalt suhelda. Tabasin ennast mõttelt, et kui grupp oleks jaotatud kaheks väiksemaks rühmaks kas siis vanuse või kogemuse põhjal, oleks see kokkuvõttes parem ja produktiivsem kõigile. Kõige parem üllatus ootas mind aga tunni lõpus. Olin lõpetanud trenni veerand tundi varem ning pakkisin juba asju kokku, kui häbelikult tulid kaks tüdrukut tagasi saali ja palusid, et kui mul aega on, kas ma saaksin neile veel toredaid elemente õpetada. See oli parim, mida võisin tahta ning tundsin ennast väga meelitatuna.

Viimane krahh

Viimaseks tähelepanuväärsemaks seigaks jäi krahh enne ülesmäge. See oli tund, mis toimus kolmapäeval 12.märtsil, kuna oli toimunud mingisugune vahetus ning andsin tundi ajal, mil rühmal oleks tegelikult pidanud olema tund kellegi teisega. Tagantjärele targutades oli see juba esimeseks tingimuseks, mis lõi ebakindla pinna kõigele järgnevale, kuid tol hetkel loomulikult see mõttesse ei tulnud. See situatsioon tingis kindlasti ka selle, et ma ise tundsin jällegi, et peaksin tegema seda, mida õpilased soovivad. Olles selles meeleolus, lasin õpilastel teha koos ühte lihtsat ja naljakat tantsu, mille nad ise olid välja mõtelnud. Arvan, et see aitas luua tunnis rõõmsa ja lõbusa meeleolu, kuid samas asetaski ka mind tagaplaanile ning tekitas ehk õpilastes seda tunnet, et nad võivad dikteerida tunni käiku. Soojendustants tekitas kaost, kuid see oli hea kaos, kuna noortel oli lõbus ning nägin, et taoline üheskoos rahmeldamine aitab grupi ühtsustundele kaasa. Siiski tekkis probleem sellega, et kogu seda naljatlemist ei tahtud ära lõpetada ning tunnetasin, et Kristin ja mõni tema kaaslane tahtsid jällegi tunniaega kulutada, et ei peaks ülesannetega tegelema. Pidin ennast kehtestama ning tundsin ennast natuke halvasti, et olin justkui pidurdavaks jõuks rõõmule.

Kuna S-Stuudiol on traditsioon lasta noortel tegeleda omaloominguga ning seda siis lapsevanematele ja huvilistele ette näidata, palus Sirli enne toda tundi, et annaksin õpilastele aega sellega tegeleda ja oma tantsujuppe välja mõelda. Seda kuuldes oli noorte reaktsioon väga positiivne – minu üldine arusaam on, et omalooming on antud rühmas populaarne ja noortele meeldib sellega tegeleda. Seetõttu tabas mind ootamatult ka järgmine olukord: olles andnud õpilastele aega, et väikestes rühmades iseseisvat tööd teha, jäid enamus neist tegevusetult ja mornilt toolidele istuma. Ainult üks rühm, mille eestvedajaks oli Karita, asus kohe omakeskis arutama ning kontseptsiooni ja rolle paika panema. Uurisin teistelt rühmadelt, et miks nad midagi ei tee ning sain põhjendusteks küll viitsimatust, rühmakaaslaste puudumist kui ka raskusi inspiratsiooni leidmisega. Andsin igale rühmale erinevaid ülesandeid vastavalt nende probleemile, kasutasin nii sõbralikku keelitamist kui ka karmi konkreetset, kuid mingeid tulemusi need ei andnud. Enamus õpilastest keeldus antud ülesandega tegelemast ning imestasin, et algul nad nii palju entusiasmi olid näidanud.

Olukord tundus üpriski lootusetu ning omaloomingu peale sundimine mõttetu, seega jõudsimme lõpuks noortega kokkuleppeni, et nendega, kes antud ülesandega ei tegele, teeme koos lihasharjutusi. Sellesse ettepanekusse suhtuti väga hästi ning kujuneski nii, et enamus asusid minuga lihastreeningus osalema ning ainult Karita rühm jäi eraldi omaloominguga tegelema, sest nad tõesti tahtsid seda teha ning ma nägin, et nende tegevus on asjakohane. Lihasharjutused kujunesid samuti frustrerivaks, sest isegi kui enamus noortest tegid enam-vähem korralikult kaasa, siis ühes nurgas olid Kristin ja Lisbeth, kes ei sooritanud mitte ühtegi harjutust algusest lõpuni ning aina rääkisid omavahel juttu. Pöörasin neile tähelepanu ning nad mõistsid, et nende osavõtmatust on märganud, kuid see ei paistnud neid kõigutavat. Palusin neil korduvalt kaasa teha, kuid hetkel, mil mu silmad mujale vaatasid, lakkas ka liikumine antud seltskonnas. Väljendasin oma rahulolematust, kuid lihastreeningu osa tunnist jõudis juba lõppeda ning neid kahte ma kaasa töötama ei saanudki, mis oli ilmselt viga ning järjekordne pehme koht minu enesekehtestamises.

Kuna üldine energia ja motivatsioon tunnis olid madalad, siis tunni lõpupoole soovisin olukorda parandada ühe lihtsa tõste õpetamisega. Tõste kujutab endast seda, et tantsija seisab sirutatud kätega ning hoiab neid tugevalt 90-kraadise nurga all. Tema külgedel on kaks tantsijat, kes on tõstjad ning kelle ülesanne on hoida tõstetava kätest ning tõugata teda üles samal ajal, kui liigutakse koos edasi ning tõstetav tõukab ennast õrnalt neljanda tantsija seljalt, kes on kägaras maas. Teadsin, et tegemist on lihtsa tõstega ning olin näinud, kuidas tükkmaad algajam tantsurühm selle kergesti omandas. Probleem oli aga selles, et tõste nõudis

nelja inimese koostööd ning see osutus igasugusele keskendumisvõimele saatuslikuks. Mulle oli keeruline antud tõstetehnikat seletada või parandusi teha, kuna enda kuuldavaks tegemine läks üha enam raskemaks. Olukord läks üha hullemaks ning tipnes sellega, et neljased rühmad hakkasid juba omavoliliselt erinevaid tõsteid proovima ning tegid seda vale tehnikaga ning ilma julgestuseta, mis seadis mitmed õpilased ohtu. Minu sõnad ja keelamised mattusid üha enam ümbritsevasse kaosesse ja mürasse ning olin kaotanud igasuguse kontrolli tunnikäigu ja ka õpilaste turvalisuse üle. Üritasin talitseda tekkinud viha ja meeleheidet ning muutusin tõsiseks ja otsekoheseks. Igasugused präänikud oli kõrvale pandud ning toimunud muutust õpetajas märkasid ka õpilased ning vaikus tekkis saalis küllaltki kiiresti. Väljendasin väga selgelt oma pahameelt ning pettumust nende käitumises ning tegin selgeks, et see ei ole aktsepteeritav. Tekkinud haudvaikus oli lõpetav noot meie tunnile, mille katkestasin 15 minutit enne määratud aega ning palusin õpilastel järgmiseks tunniks oma käitumise üle järele mõelda. Oli üpriski selge, et tüli on majas ning lahkusin tunnist ülimalt halva enesetundega ja olin emotsionaalselt täiesti kurnatud.

Laabumine

Alates järgmisest tunnist läksid minu suhted õpilastega ning ka tundide sisu ja dünaamika aina ülesmäge. Alustasin tundi juturingiga ning selgitasin õpilastele rahulikult oma käitumise tagamaid ning rõhutasin neile, et tegu on millegi väga tähtsaga minu jaoks ning vajan nende koostööd ja keskendumist. Tegin oma õpilastele väga selgeks, et edaspidi asjad muutuvad ning ma ei kavatse enam arvestada selliste põhjendustega nagu viitsimine või mitte viitsimine. Samuti rääkisin selgeks trenniks sobiliku riietuse ning nätsu närimise, kuna eelnevalt oli olnud korduvalt probleeme sellega, et tüdrukud tulevad tundi teksades. Lisaks oli olnud väga palju tegemist nätsutamisega ning esines isegi kavaldamist, kus õpilane oli pärast minu märkust läinud prügikasti juurde nätsu ära viskama, kuid jätnud selle siiski salaja suhu. Ärgitasin nende motivatsiooni sellega, et rääkisin arvestusest, mis toimub hooaja lõpus ning mida näevad nii minu õppejõud kui ka kõik stuudiost. See andis neile värsket innustust ning veel ühte eesmärki, mille poole vaadata. See jutuajamine tundus olevat väga vajalik nii

neile, et näha kindlamat struktuuri ja eesmärki meie tundides kui ka mulle, et ennast kehtestada ja panna paika piirid.

Tollel päeval avaldas noorte käitumine mulle väga muljet. Kõik tundusid olevat väga keskendunud ning kaasa töötamisega probleeme ei olnud. Kõige südantsoojendavam oli see, kui õpilased omavahel üksteist manitsesid, kui keegi sõbrannaga liiga jutukaks muutus ning minul kulus vähem energiat tunnis korra hoidmisele. Muutsin ka enda kui õpetaja käitumist ning seadsin rühmale pikaajalisemad ja tehnilisemad eesmärgid. Pöörasin vähem tähelepanu loovmängudele ning andsin noortele rohkem tehnilisi väljakutseid, mille harjutamine ja võimalikult täpne sooritamine neid innustas. Tunnid muutusid keerukamaks ning kindlamalt ja üksteisega sarnaselt struktureerituks. Avastasin, et tundide samalaadne struktuur, harjutuste kordamine ja rutiin mõjuvad antud vanusegrupile isegi paremini, kuna muidu ebakindlas eas noorukid leiavad sellest mingisugust kindlus- ja turvatunnet ning seega tunnevad ennast ka tunnis mugavamalt. Meie edaspidine koostöö on sujunud ilma suuremate mägedeta ning nii tundide õhkkonnas kui ka tantsijate tehnikas on areng olnud selgesti märgatav. Lähen tundi ja lahkun sealt hea enesetundega ning näen, et ka õpilased on saavutatu üle rõõmsad.

Ühe tunni analüüs

Siinkohal analüüsin täpsemalt ühte tundi lõppfaasist, mille salvestis on antud lõputöö lisana DVD-plaadil pealkirjaga “Ühe tunni videosalvestis”. Eelnevate tehniliste viperuste tõttu toimus tantsutunni filmimine alles 19. mail

2014, mis oli ühtlasi ka üks meie viimastest kohtumistest noortega. Lähenev hooaja lõpp andis ennast tunda sellega, et esmakordselt olid kõik 14 õpilast kohal ning terve rühm koos. Tunni eesmärk oli korrata üle õpitud kombinatsioonid ning eelkõige valmistuda lähenevaks esinemiseks ja S-Studio kevadkontserdiks. Sellega seoses võttis omajagu aega ka organisatoorne pool nagu kostüümide arutamine ja järgmiste proovide kokkuleppimine, nii et tantsutunni kui sellise jaoks jäi tavapärase 90 minuti asemel vaid 60 minutit, mis sundis mind planeeritus tegema teatud valikuid.

Kõnealune esmaspäev oli aasta esimene kuum päev ning soojarekordi purustaja. Aimasin juba hommikul, et sellisel päeval on noortel raske trennile keskenduda ning leitsaku tõttu on ka väsimus kiirem tulema. Minu aimdus pidas paika ning õhkkond tantsusaalis oli sumisevam kui tavaliselt – kõigil oli omavahel palju muljetada ning kokkuvõttes võimendas kogu ärevust ka kaamera kohalolu.

Soojendus (5 minutit)

Soojenduseks on kujunenud lihtsate liigutuste jada, mis on õpilastele juba igas tunnis tuttav. Lähtun soojenduses ülevalt alla printsibist ning soojendan liigeseid korduvate ringjate liigutustega ning aktiveerin lihaseid kergete ja lühikeste pingutustega. Väldin soojenduses staatilist venitust ning asendan seda kergete vetruvate ja dünaamiliste venitustega. Üldjuhul lisan soojendusele ka teise, aktiivsema osa, et pulssi enne treeningut tõsta, kuid valitseva leitsaku tõttu jätsin selle seekord ära.

Tähelepanu pöörasin kõige enam Kristinile (esireas blond tüdruk), kes teistest enam jutustas ning kes sooritas väljaastet vale joondumisega. Püüdsin paar korda tema tähelepanu ning parandasin poosi, kuid tulemust kui sellist otseselt ei olnud. Siiski ei olnud olukord nii kriitiline, et oleksin tundnud vajadust aktiivsemalt reageerida.

Üle saali liikumine (18 minutit)

Üle saali liikumine kujutab endast kindlat kombinatsiooni, mis keskendub jalgade tööle ning ka paarile pörandaelemendile. Oleme tegelenud sellega paar kuud ning areng on ilmselge, kuid palju on jäänud ka veel segaseks. Mõnele on see koordineatsioon paraja raskusastmega, kuid mõnele jällegi liiga keeruline ja see tekitab minus raskusi rühma ühtlustamisel.

Kuna oleme seda juba pikka aega harjutanud, siis piirdusin kiire meelde tuletamisega ning otsides tagasisidet nende enesekindluse kohta antud liikumises, lasin neil ise valida aeglasema ja kiirema muusika vahel. Valik aeglasema muusika kasuks andis mulle info, et järjekord ei ole veel piisavalt kinnistunud, mis on ka mõistetav – tunnid toimuvad kord nädalas, mis teeb igasuguse kinnistumise keerulisemaks. Jäin harjutuses rohkem kõrvalseisja rolli ning lasin noortel ise pusida, aidates neid vahepeal toetavate märkustega ning nägin kvaliteedi paranemist kordamiste käigus.

Parandamaks õpilaste ruumitunnetust ja iseseisvust, tegime harjutust ka neljast nurgast diagonaalide peal. Kuigi olime antud joonist ka eelmistes tundides proovinud, tekitas see ikkagi elevust ning tõi tundi rõõmu ja vaheldust. Mitmed tüdrukud tundsid ennast piisavalt vabalt, et kaasa laulda ja tantsida, mille üle on mul hea meel. Samuti nägin, et paarilisega vastastikku liikumine oli lõbus, kuid samas ka keeruline, kuna rohkem pidi ise mõtlema ega saanud nii palju paarilise peale loota, kes tegi liigutusi peegelpildis.

Väikene segadus tekkis siis, kui tahtsin liikumise süsteemi juba kolmandat korda muuta ning väljendasin ennast liiga segaselt. Olime antud süsteemi kord varem proovinud ning arvasin, et see meenub ka õpilastele lihtsalt, kuid pidin ennast korduvalt selgitama ja parandama, et ülesanne mõistetavaks muutuks.

Koreograafia (30 minutit)

Järgmiseks kordasime üle õpitud koreograafia, mis jõuab ka S-Studio kevadkontserdil lavale. Koreograafia loomisel oli eesmärgiks arendada noortes sujuvat ja aeglast liikumist ning kõrvutada seda neile rohkem harjumuspärase rütmika kvaliteediga. Ülesande muutis mulle jällegi raskeks rühma ebaühtlus ning oleksin parema meelega töötanud kahe väiksema grupiga, et paremini kohandada ülesandeid vastavalt tasemele. Kuna S-Studio on paljuski

esinemistele ja võistlustele keskendunud, siis esineb seal osavamate tantsijate eelistamist, mis tähendab seda, et tihtipeale jäävad nooremad õpilased tantsudest välja. Võtsin eesmärgiks kaasata kõik õpilased tantsu, mis paneb jällegi tantsu puhtuse ja kvaliteedi kannatama, kuid usun, et palju tähtsam on kõik õpilased kevadkontserdil lavale saada.

Ühel hetkel tekkis saali kaugemasse otsa õpilastest pundar ning kuulsin hõikeid, et üks õpilastest nutab. Minu esimene reaktsioon oli paluda teistel antud ülesandega jätkata, et vähendada nutja tähelepanust tekkinud ebamugavust ning et temalt vaikselt nelja silma all uurida, mis on juhtunud. Selgus, et tegemist oli lihtsalt palavusest tingitud peapööritusega ning palusin tüdrukul istuda ja soovitasin tal vett juua kuni tunneb, et tahab jätkata. Ilmselt tundis Katrina, et tegemist on tähtsa tunniga ning sundis ennast vaatamata halvale enesetundele jätkama. Puhkamine rahustas teda ning üsna varsti jätkas ta juba palju rõõmsama olekuga.

Tegemist oli tüüpilise koreograafia puhastamise protsessiga. Palju oli kordamist ja üle rääkimist, samuti panime paika lavalt lahkumise. Tundsin, et õpilaste tähelepanu oli pidevalt hajutatud, kuid „katkise plaadi meetodit“ kasutades sain ülesanded jagatud ning mitu korda üle rääkides jõudis info kõigini. Antud meetod kujutab endast sama fraasi rahulikku ja järjepidevat kordamist – olgu see siis küsimus, vastus või käsklus õpilastele. Kui oma palvet mitu korda sama sõnastusega korrata, siis lõpuks võtavad õpilased seda ka kuulda (Langhals, 2014). Tants on ikkagi veel päris must ning mitmel korral tundsin nõutust, sest ei suutnud otsustada, et kust peaksin puhastamist alustama. Siiski nägin positiivseid muutusi ning tundsin ka õpilaste tahet seda selgeks saada, mis tegi jällegi vaid head meelt.

Venitamine (5 minutit)

Venitamine on see osa tunnist, millest noored tavaliselt kõige vähem osa võtavad. Hoitakse lihtsalt poose ning on näha, et venitust kui sellist ei toimu. Antud videos on venitamine palju parem kui tavaliselt – jutu rääkimist ei ole praktiliselt üldse ning kaasa tegemine on rahuldav. Kuna aega oli vähe, siis toimus keha läbi venitamine kiirelt ning nüüd hiljem videot analüüsides näen, et noortele jäi see väga poolikuks, kuna ka seda vähest aega iga harjutuse jaoks ei kasutatud maksimaalselt ära.

Üldiselt usun, et analüüsiv tund läks hästi, kuna saime tegeleda vajalikuga ning õhkkond tunnis oli rõõmus ja positiivne. Siiski oli tähelepanu hajutatud ning ka mõningast müra rohkem, mis muutis tunni minu kui õpetaja jaoks väsitavaks. Tunni ülesehituse koha pealt arvan, et nii soojendus kui ka venitused jäid antud tunnis liiga lühikeseks. Kui oleks olnud rohkem aega, oleksin andnud noortele lõpus pikema aja rahunemiseks ja venimiseks. Samas arvan ka seda, et taolisel päeval on 60 minutit trenni paras aeg õpilastele keskendumiseks ning veel pool tundi oleks kõigi kannatuse proovile pannud.

Niisamuti nagu kogu protsessi algusest saati, oli ka selles tunnis kõige rohkem probleemi tähelepanuga Kristinil, kes segas nii enda kui teiste tööd, kuid olen märganud, et tema tähelepanu nõudmised on muutunud minu ja ka tööprotsessi osas sõbralikumaks. Antud tunnis tegi ta korralikult kaasa ning võttis kuulda ka seda, mida ütlesin. Kõige positiivsem on see, et ta mõnikord märkab, et minu korraldusi ei täideta ning seejärel kordab neid kõva häälega teistele.

Iseenda juures tunnen, et kõige suuremat tööd vajab veel minu häälekasutus. Kuigi olen hääle tõstmise vastu, siis ikkagi jääb vajaka tugevamast ja kõlavamast toonist. Probleemile pööras tähelepanu minu juhendaja Anu Sööt, kui käis tundi vaatlemas ning see, mida olin enne võtnud kui paratamatust, muutus millekski, mida tahtsin muuta. Mõtlesin oma häälele palju ning keskendusin madalama tooni saavutamisele, kuid üpriski kõrgeks ja pinisevaks see veel praeguseks on jäänud. Kindlasti näen siin veel suurt arenemisruumi.

Teisena, millega pean tööd tegema, on enesekindlus. Analüüsides ennast kõrvalt läbi video märkasin palju ebakindlusi oma kehakeeles ning mõttepause, mis mõjusid kõhklustena. Märkasin, et eriti tunni algusepoole kippusin ennast enda sõnavõttude ajal palju kohendama ning tegin ebamääraseid liigutusi ja žeste. Kui suudan tulevikus olla füüsiliselt ja vokaalselt kindlam ja selgem, siis muutub kindlasti ka enda kehtestamine lihtsamaks ülesandeks.

Motivatsioon kui võimalik tee distsipliinini

Eesti õigekeelsussõnaraamat annab mõistele „distsipliin“ üheks võimalikuks definitsiooniks „kindlaksmääratud kord; korrale allumine“. Antud sõnal kipub olema militaarne ja diktaatorlik alatoon ja seega mõjub distsipliin ka koolitunni kontekstis sellisena, nagu seda kirjeldab oma teoses „Suhtlemine probleemsete õpilastega“ Heiki Krips: „Õpilase vastutust kui „väljastpoolt“ (õpetajalt) antud kohustust toimida mingil viisil kirjeldab hästi sõna „distsipliin“ ja siin saab rääkida vastutuse distsiplinaarsest aspektist. Paljud õpetajad, kes klassis distsipliini üle tähtsustavad ja väljendavad oma käitumisega pidevat sunni, usuvad ekslikult, et hirm karistuse ees tekitab vastutustunnet“ (2012, lk 154). Distsipliiniga seondatakse järgnevaid märksõnu: käsud, sundimine, allumine, karistused. Mina sellega ei nõustu ning soovin vähemalt käesolevas töös kasutada antud mõistet teistsuguses võtmes.

Minu jaoks tähendab distsipliin pigem enesedistsipliini ning on tugevalt seotud motivatsiooniga. Hommikul on raske vara ärgata, kui ees ootavad igapäevased tegemised, kuid ometi imelihtne, kui ees on reis või midagi muud erakorralist ja tähtsat – vahe on ainult mõtlemises ja inimese enda seisundis ning motivatsioonis rakendada enesedistsipliini. See on võime anda iseendale „õigeid“ käsklusi ja seejärel neid täide viia. Seega näen enda kui tantsuõpetaja ühe eesmärgina distsipliini tantsutunnis ega mõtle selle all diktaatorlike meetmetega saavutatud sõjalist korda, vaid üldist seisundit tunnis, mis on kõikide osalejate enesedistsipliini kogum.

Tähtis on küll igaühe panus, kuid omal kohal on ikkagi ka üldised reeglid ja piirid. Reeglid on selleks, et hõlbustada koostööd ja dünaamikat mingisuguses grupis, kuid reeglite puhul kipub ainukeseks fookuseks jääma nende täitmine. Õpetajad pööravad tähelepanu reegli täitmisele või mitte täitmisele, kuid jätavad tagaplaanile selgitused. Nooremate laste kasvatuses on reegli olemuse (vajalikkuse) selgitamine lapsele arusaadavas vormis motiveeriva sisuga ja loob eeldused selleks, et laps soovib reeglit täita, kuna saab aru, miks seda on tarvis (Krips 2012, lk 33). Antud kontekstis pole küll tegu mudilastega, vaid

teismelistega ning seetõttu mängivad rolli ka paljud muud faktorid nagu sotsiaalne staatus ja ehk ka lihtsalt mässumeelsus piirangute vastu, kuid sellegipoolest peaks jääma selgituste juurde ning vältima sundimist, eriti veel kuna tegu on siiski huviringi ja vabatahtliku tegevusega.

Enesedistsipliini sünonüümina räägib Krips õpilase vastutustundest. „Õpetajal on oluline teada, et õpilase vastutustunde tekkeks on vajalik mitte sund, vaid motiveerimine. ... Sund pole vastutustunde tekke eelduseks. Õpilase vastutustunne tähendab kohustuse vabatahtlikku võtmist, ja see kohustus tugineb õpilase uskumusele, et nõnda teha on õige. Vabatahtlikkus tähendab aga võimalust ise otsustada ja valikuid teha. Seega, mida enam anda õpilasele võimalusi ise valikuid teha, ise otsustada, seda suurem võib olla tema vastutustunne“ (2012, lk 154). Siit väljendub ka viimase aja pedagoogiline suund, mis muutub aina vabamaks ja demokraatlikumaks – õpetajast on saanud pigem suunaja ning üha vähem ainuõige tõe kuulutaja. Kuna faktidele on meil igal hetkel üha parem ligipääs, siis on trendiks hariduses nende teadmisele vähem rõhku panna ning pigem õpetada noortele iseseisvat mõtlemist, seoste loomist ning faktide rakendamist. See on rõõmustav märk loomingulisuse võidukäigust ning loomulikult on seda hästi näha ka tantsuõpetuses. Üks võimalikest mõjudest sellel noorele tantsutunnis on tunne, et tema tähtsus on suurem kui lihtsalt üks paljudest imiteerijatest. Tunne, et tema roll on teha teatud otsuseid ja seega ka omada osa vastutusest omaenda arengus. „Kooli ülesanne ei ole „luua“ kuulekaid käsutäitjaid, vaid inimesi, kes võtavad vastutuse, tahavad olla aktiivsed ja ise otsustada“ (Krips 2012, lk 158).

Kehtestamise kunst

Rääkides õpetaja rollist kui suunajast on tema ülesanded läinud mõnevõrra keerulisemaks. Õpetaja roll ja õigused on üha rohkem hallil alal ja tema autoriteet aina kahanev. Seetõttu on veelgi väärtuslikum oskus õpetajal enda kehtestamine ning selle tegemine õiglaselt ja täiskasvanu suhtlemistasandil. Agressiivsed käitumismustrid on enamasti õpetaja poolt enesedistsipliini puudumine ning lihtsama tee valimine – enda positsiooni ära kasutamine. Õpetajat ja õpilast nähakse üha rohkem võrdsetena, kuid samas on õpetajal ikkagi juhtiv positsioon, mis muudab õpetamist ja õppimist soodustava keskkonna hoidmise tõeliseks

kunstiks. Gayle Kassing ja Danielle M. Jay nimetavad oma teoses „*Dance Teaching Methods and Curriculum Design*“ rääkides positiivse atmosfääri loomisest tunnis esimese asjana seda, et uut õpetajat panevad õpilased kindlasti proovile, et katsetada piire. Kindel ja selge suuniste süsteem aitab tantsutunnis tegeleda harjutustega ning vähem korra hoidmisega (Kassing & Gayle 2003, lk 72).

Niisiis nagu igas sotsiaalses grupis peavad liikmed ennast kehtestama, peab õpetaja kehtestama oma positsiooni ja rolli ning seeläbi panema paika ka reeglid ja ootused oma kaaslastele (õpilastele). „Kehtestav käitumine toetub õigusele teis(t)elt inimes(t)elt teatud toimumisviise või käitumisviise oodata. Kehtestamine pole see, kui mina lihtsalt tahan, et sina midagi teed. Mul peab olema selleks õigus. Teise inimese sundimine, ilma selleks õigust omamata, pole kehtestamine, vaid see on enamasti agressiivne käitumine“ (Krips 2012, lk 96). Vaja on kahe osapoole ühist arusaama ja kokkulepet nendest õigustest, et kehtestamine saaks üldse toimuda. Jällegi jõuan tagasi selleni, kui tähtis on oma ootuste selgitamine ja põhjendamine, et õpilane mõistaks minu õigust nende nõudmistele.

Tõelised kehtestamismomendid esinevad siis, kui seatud nõudmisi on rikutud. Tihtipeale juhtub, et õpetaja ignoreerib neid rikkumisi, kuni lõpuks plahvatab ja toimub emotsionaalne valang. Selleks hetkeks on õpetaja kaotanud enesevalitsuse ja –distsipliini ning väljunud ka täiskasvanulikust suhtlustasandist. „Kõige olulisem tingimus selleks, et käitumist saaks nimetada kehtestavaks, on täiskasvanu suhtlemistasandi kasutamine. ... Täiskasvanu tasand tähendab kehtestamisel tõsist ja asjalikku hääletooni ja rahulikku kehakeelt. Sinu käitumine tervikuna peab väljendama kindlust, tõsidust ja asjalikkust“ (*ibid.*, lk 101). Selleks, et antud meetod toimiks, peaks suhtlus toimuma koguaeg samal (täiskasvanu) tasandil, vastasel korral annulleerib see palju tehtud tööst ning kehtestamine jääb poolikuks.

„Õpetaja kehtestavat käitumist õpilas(t)e korrarikkumisel väljendavad järgmised mitteverbaalsed toimumisviisid (*ibid.*, lk 100):

- Enesekindlust väljendav hääletoon, poos, žestid;
- Silmside loomine ja hoidmine;
- Optimaalse suhtlemisdistsantsi valik (mis poleks pealetungiv);
- Selge ja ühetähendusliku miimika kasutamine õpilasele kehtestava sõnumi esitamise vältel;
- Igasuguste emotsioonide väljendumise vältimine oma hääles.“

Selleks, et jälgida ja parandada neid käitumismustreid, sobib väga hästi protsessi filmimine ja analüüsimine kas siis enda või kellegi teise poolt. Arvan, et väga hea kehtestava käitumise saavutamiseks on vaja palju harjutamist, kogemust ja vigadest õppimist. Mitte keegi pole saanud suurepäraseks õpetajaks vaid teooria abil.

Eneseanalüüs

Läbitud protsessis hindan kõige rohkem enda kui õpetaja leidmist ja analüüsimist. Teadmiste baas oli mul juba olemas ning ka praktikat olin teinud, kuid just läbi raskuste ja katsumuste tundsin, et pean neid teadmisi teadlikult rakendama ja ennast õpetajana analüüsima. Varem olin andnud tunde ilmselt rohkem intuitiivselt ning järginud mingeid loogilisi käitumismustreid, mis toimusid loomulikult. Selge see, et olin teadlik sellest, mida ma teen ning mõtteliselt liikusin piirides, mille sees nägin enda nägemust hea õpetaja omadustest, kuid taolist tööd iseendaga ja servade lihvimist polnud ma ilmselt mugavusest pidanud tegema – kõik toimis ju niigi.

Minu areng selle aja jooksul koos noortega oli nagu savi – kogu materjal ja potentsiaal oli küll kánkras segamini olemas, kuid sellest, mis oli nii pehme ja voolitav, sai lõpuks midagi kindlamat ja selgepiirilisemat. Näha on kuju vormumas ja taženemas, kuid tulemustest, millega võiks rahulolevalt leppida, on asi kaugel. Täielikult kivistunud ja täiuslik skulptuur ei olegi eesmärk – alati on mõni väike konarus, mida lihvida.

Minu kõige suurem probleem läbi protsessi ning eriti selle alguses oli liigselt alluv käitumine. Tundsin ennast antud koosseisus ja stuudios uue tulijana ning soovides pälvida õpilaste tunnustust, andsin liiga palju nende soovidele järgi. Nendel hetkedel tegelesin ebateadlikult juba siis oma õpilaste motivatsiooni teemaga, kuid lähenesin sellele vale nurga alt. Selgus, et noorte soovide täitmine mõjus üldisele motiveeritusele laastavalt – mida rohkem saadi oma tahtmist, seda vähem taheti midagi teha. Selge on ka see, et noorte soovides puudub ratsionaalne kaalutlus sellest, mis on neile kasulik ja millised harjutused kõige arendavamad.

Isegi pärast selget teadvustamist endale, et olen käitunud valesti ning peaksin ennast rohkem kehtestama, oli mul raske oma käitumist muuta. Tundsin asjata süümepiinu, kui tekkis olukord, kus pidin laste soovidele negatiivselt vastama, seega püüdsin liigeselt neile vastu tulla. Lumepallina muutus sooviavaldamine tihedamaks kuni tuli teemaks igas tunnis ning õpilased võtsid oma tahtmise saamist enesest mõistetavana. Kahjuks jäi mul puudu

emotsionaalsest intelligentsusest ning ei suutnud jääda täiskasvanu suhtlustasandile, lastes oma emotsioonidel liigselt väljenduda.

Muutus toimus alles pärast seda, kui kulg oli meid august läbi viinud. Suutsin selgitada noortele rahulikult ja selgelt oma ootusi ning seetõttu on nad neile edaspidi ka vastanud. Oskan nüüd paremini panna tähele ohumärke ja nendele õigeaegselt reageerida ning hinnata olukordi ja enda käitumist. Kuna ka õpilastel on nüüd selgem arusaam meie eesmärgist ja iga harjutuse tähtsusest selleni, on neil lihtsam mõista tundide ülesehitust ning keskenduda igale osale.

Võrreldes varasemate praktikatega nägin positiivset arengut iseendas mis puutub kavandatule toetumises. Lugesin oma MIMO praktika raames kirjutatud õpimappi ning olin seal märkinud üheks enda puuduseks selle, et kipun liiga kinni olema enda varem planeeritud tunniülesehituses ning ei oska piisavalt osavalt ja spontaanselt sinna muudatusi sisse viia. Tunnen, et olen selles osas paremuse poole arenenud ning suudan paremini kohapeal teha otsuseid. Küllap võin tänada selles ka vaikselt kogunevat pagasit, mis tagab õigel hetkel mõne sobiva harjutuse ning enesekindluse neid plaani kaasata.

Enesekindlus õpetajas on kindlasti ka omadus, mis omakorda kannustab motivatsiooni õpilases. Tänapäeva laps on aina passiivsem ning helendavad ekraanid muutuvad üha rohkem kõige (sealhulgas ka hobide) asendajateks. Vähem võetakse midagi ise ette ning rohkem istutakse toolidel – ka tantsutundides on nutitelefonid suurteks tähelepanu segajateks. Lapsed vajavad motivatsiooni, et üldse midagi teha ning et jätkata selle tegemist, mis juba käsil. Tähtsamaks muutub seega ka õpetaja ülesanne olla motiveerivaks jõuks tunnis ja kannustada noori tegema ja looma. „Tänapäeva õpetajate ülesanne on oma käitumises sundi vähendada ja suurendada motiveerivat käitumist“ (Krips 2012, lk 157).

Kokkuvõte

Kui vaatan tagasi tehtud praktikale, siis tõden hea meelega, et palju on kogetud ja palju on õpitud. Õppisin eelkõige ennast rohkem analüüsima ning teadlikumalt valima kasutatavaid õpetamismeetodeid, et aidata kaasa eesmärgi saavutamisele. Kogegin esimest korda niivõrd pikka ja terviklikku õpetamisprotsessi ning leidsin eesmärkide seadmisest ja õpilaste arengu jälgimisest tõelise naudingu. Olin siiaamaani tegelenud rohkem *workshoppidega* ning pidanud neid õpetajatöös kõige huvitavamaks ja vaheldusrikkamaks, kuid nüüd õppisin nägema protsessi võlu. Leidsin naudingut tantsuõpetaja ametist, mida ma siiaamaani veidi pelgasin ning sain julgust sellega edasi tegeleda.

Olen tänulik õpilastele, kes panid mind proovile ning õpetasid seega mulle palju väärtuslikku ning olen olen neile ka tänulik selle eest, et andsid mulle võimaluse ning mind omaks võtsid. Raskused ei heidutanud meid ning leidsime tee neist edasi, arenedes selle käigus pidevalt. Näen muutust oma õpilaste suhtumises ning märkan neis rohkem õhinat, rohkem naudingut püüdluses ja saavutamises.

Konkretiseerisin motiveeriva ja ennast kehtestava õpetaja käitumise ning tõin välja õpetaja antud käitumise tähtsuse õpilase arengus ja pedagoogikas üldiselt. Need pidepunktid on tähtsad nii algajale kui ka kogenud õpetajale eneseanalüüsi läbiviimiseks ning oma käitumise kontrollimiseks ja parandamiseks.

Loodan, et minu kogemus kõnetab ka teisi noori tantsuõpetajaid ning pakub mõtlemisainet kõigile, kes pedagoogikaga kuidagi seotud. Sain innustust jätkata sellel suunal ka edaspidi ning leidsin usaldust iseenda kui õpetaja vastu.

Kasutatud kirjandus

1. **Kassing, G. & Jay, D.M.** 2003. *Dance Teaching Methods and Curriculum Design*. Human Kinetics.
2. **Krips, H.** 2012. *Suhtlemine probleemsete õpilastega*. Tartu: Atlex AS.
3. **Langhals, J.** s.a. *Broken Record*. <http://jensartofeducation.com/my-aesthetic/broken-record/> (20.05.2014)
4. **Reeve, J.** 2011. *Dance improvisations*. Human Kinetics.
5. *Eesti õigekeelsussõnaraamat*. 2013. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Summary

My graduation work as a dance teacher “Motivation as a possible way to discipline” is based on my praxis with youngsters in Viljandi S-Studio. During this process my goal turned into a search for motivation and discipline. I wanted to create a better learning environment for these dance classes, where youngsters were from different ages and different backgrounds and to do that I needed to boost their motivation.

In this work I describe and analyse my process with the group and even more importantly analyse myself as a teacher. Fragments from my diary show the rough start I had with the kids and their lack of will to co-operate. My behaviour as a teacher was too inferior and I didn't know how to be firm enough or how to handle my emotions correctly. In the fifth chapter I focus on the theoretical side and find many interesting pointers on how to establish oneself as a teacher and leader and how to correctly motivate students without using any aggressive approach.

The process went uphill and I'm glad to see the results today. There is a lot more joy and enthusiasm in my classes and the students are behaving themselves in a way that is more supportive for the teaching and learning environment. I appreciate the journey I took with my students and the progress we made together and most of all I'm thankful to them for making me a better teacher. Hopefully this work can be in assistance to any young teacher who finds oneself in a similar situation or a useful reminder for an experienced educator.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Anna-Kristiina Siitan (sünnikuupäev: 20.09.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Motivatsioon kui võimalik tee distsipliinini“

mille juhendaja on Anu Sööt

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivis DSpace säilitamise eesmärgil;
 - 1.2. kirjaliku osa reprodutseerimiseks üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.3. kirjaliku osa üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni. Lõputöö audiovisuaalseid osasid/helisalvestisi „*Ühe tunni videosalvestis*“ ei ole lubatud avaldada.
2. olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **21.05.2014**